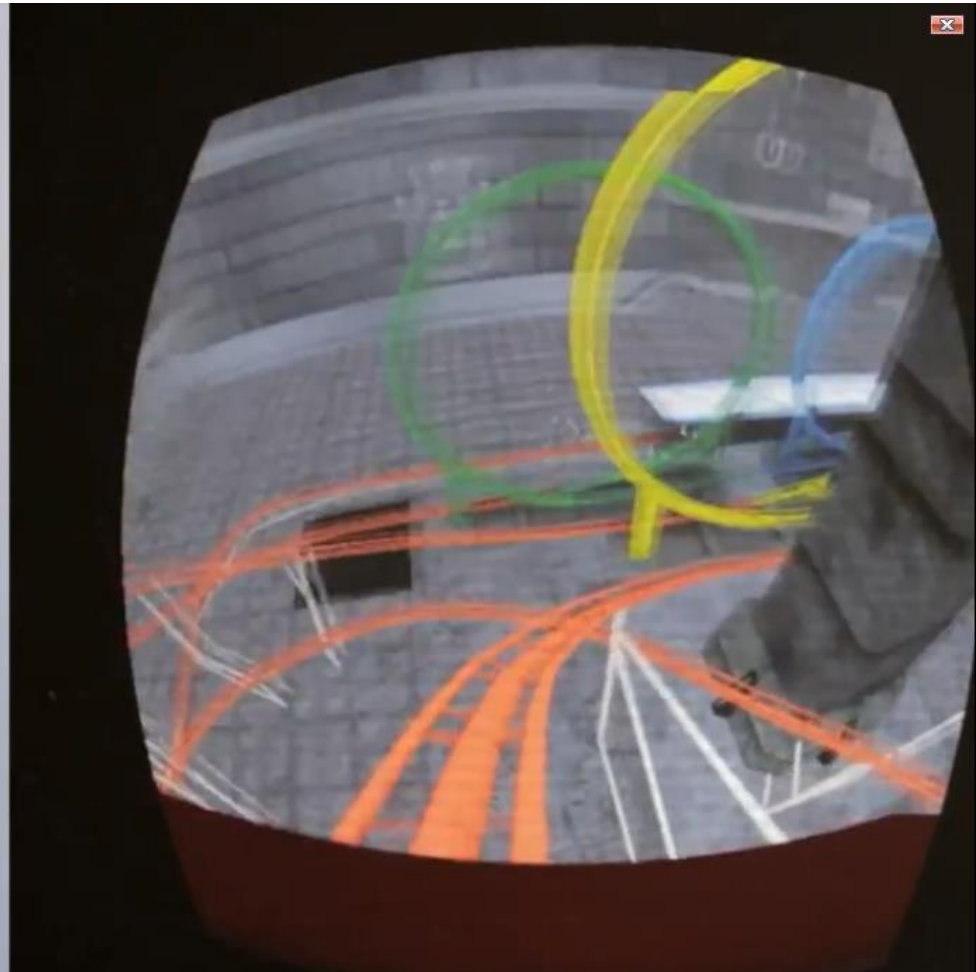

Virtual Reality bij psychose

Disclosure

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	• nvt • nvt • nvt •

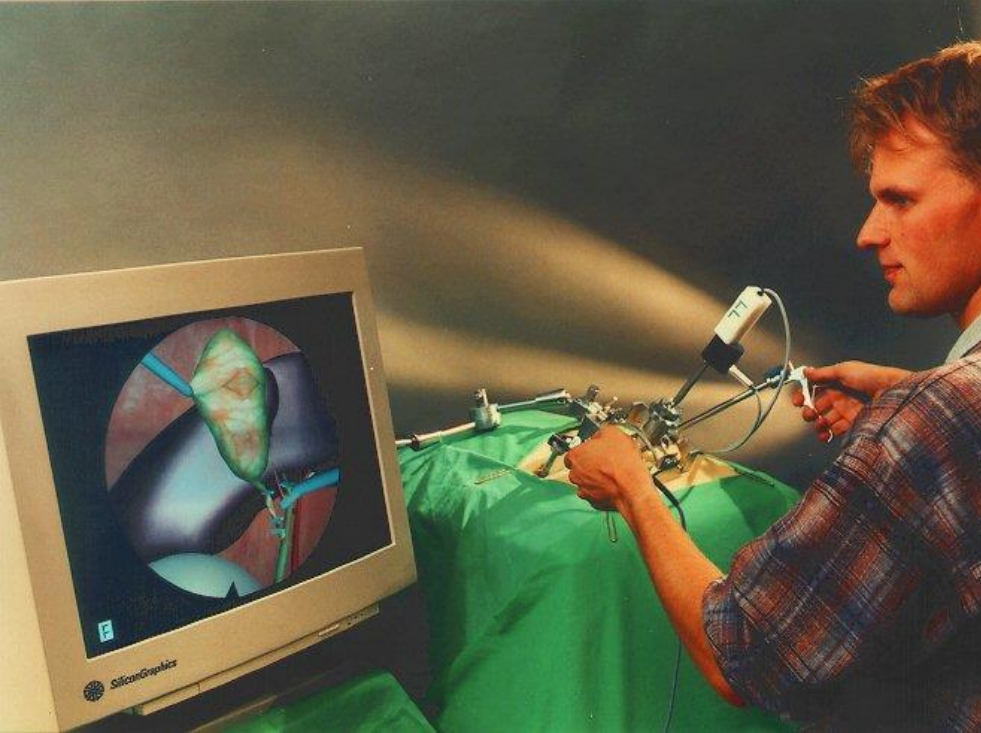
Wat is VR ?

1. Computer maakt beeld
2. Te zien via bril / display
3. Tracker registreert positie en oriëntatie
4. Beeld update door 3.

“Presence” in interactieve 3D virtuele wereld

Angststoornissen

Hoogtevrees

Hoe behandel je angst?

Exposure !!

Respons preventie

Vliegangst

Meta-analyse VR

TABLE 1. Studies included in the meta-analysis and post-treatment primary outcome effect sizes

Study	Disorder	Treatment group	Comparison group	N	Post-treatment primary outcome effect sizes	
					Cohen's <i>d</i>	No. of effect sizes per study
Rothbaum et al. ^[23]	Fear of flying	VRE+CBT	IVE+CBT	30	0.1	2
Rothbaum et al. ^[23]						2
Wiederhold et al. ^[30]						2
Mühlberger et al. ^[32]						2
Rothbaum et al. ^[24]						2
Rothbaum et al. ^[24]						2
Krijn et al. ^[31]						2
Choi et al. ^[16]						4
Botella et al. ^[18]						4
Botella et al. ^[18]						4
Peñate et al. ^[33]						2
Pitti et al. ^[34]						2
Klinger et al. ^[35]						1
Wallach et al. ^[25]						3
Wallach et al. ^[25]						3
Robillard et al. ^[26]	Social phobia	VRE+CBT	IVE+CBT	30	0.12	4
Robillard et al. ^[26]	Social phobia	VRE+CBT	WL	29	1.34	4
García-Palacios et al. ^[27]	Arachnophobia	VRE+BT	WL	23	2.38	1
Michaliszyn et al. ^[36]	Arachnophobia	VRE+CBT	IVE+CBT	32	-0.26	2
St-Jacques et al. ^[37]	Arachnophobia	VRE+CBT	IVE+CBT	31	0.01	2
Emmelkamp et al. ^[38]	Acrophobia	VRE+BT	IVE	33	0.24	2
Krijn et al. ^[28]	Acrophobia	VRE+BT	WL	28	1.11	2
Difede et al. ^[29]	PTSD	VRE+BT	WL			

23 studies

VR effectief: veel beter dan wachtlijst

Even goed als CGT

Goede langetermijneffecten

Dosis respons

Techniek

Unieke kenmerken VR

Complexe sociale omgevingen op maat te maken

Interactief, je bent er echt

Psychologische en lichamelijke reacties zoals in real life

100 % gecontroleerd

Herhaalbaar

Live effect omgevingen op mensen te zien

Biedt mogelijkheden voor nieuwe behandelingen !!

VRET.P

Virtual Reality Exposure Therapie Psychose

Virtueel =

Gecontroleerd, op maat,
herhaalbaar, net echt maar
niet echt, direct feedback

Exposure =

Blootstellen aan datgene waar
je bang voor bent; oefenen !

Psychose =

Achterdocht en sociale angst

- waardoor problemen in
gewone sociale leven

Sociale isolatie

Onze omgevingen

Voor wie ?

Diagnose psychotische stoornis (zoals schizofrenie)

Tenminste milde paranoia / sociale angst

Moeite met sociale situaties

18 – 65 jaar

Geen epilepsie

Johan

Diagnose schizofrenie sinds twee jaar

Gaat redelijk goed, maar nog niet zoals vroeger

Op straat en in winkels niet op zijn gemak

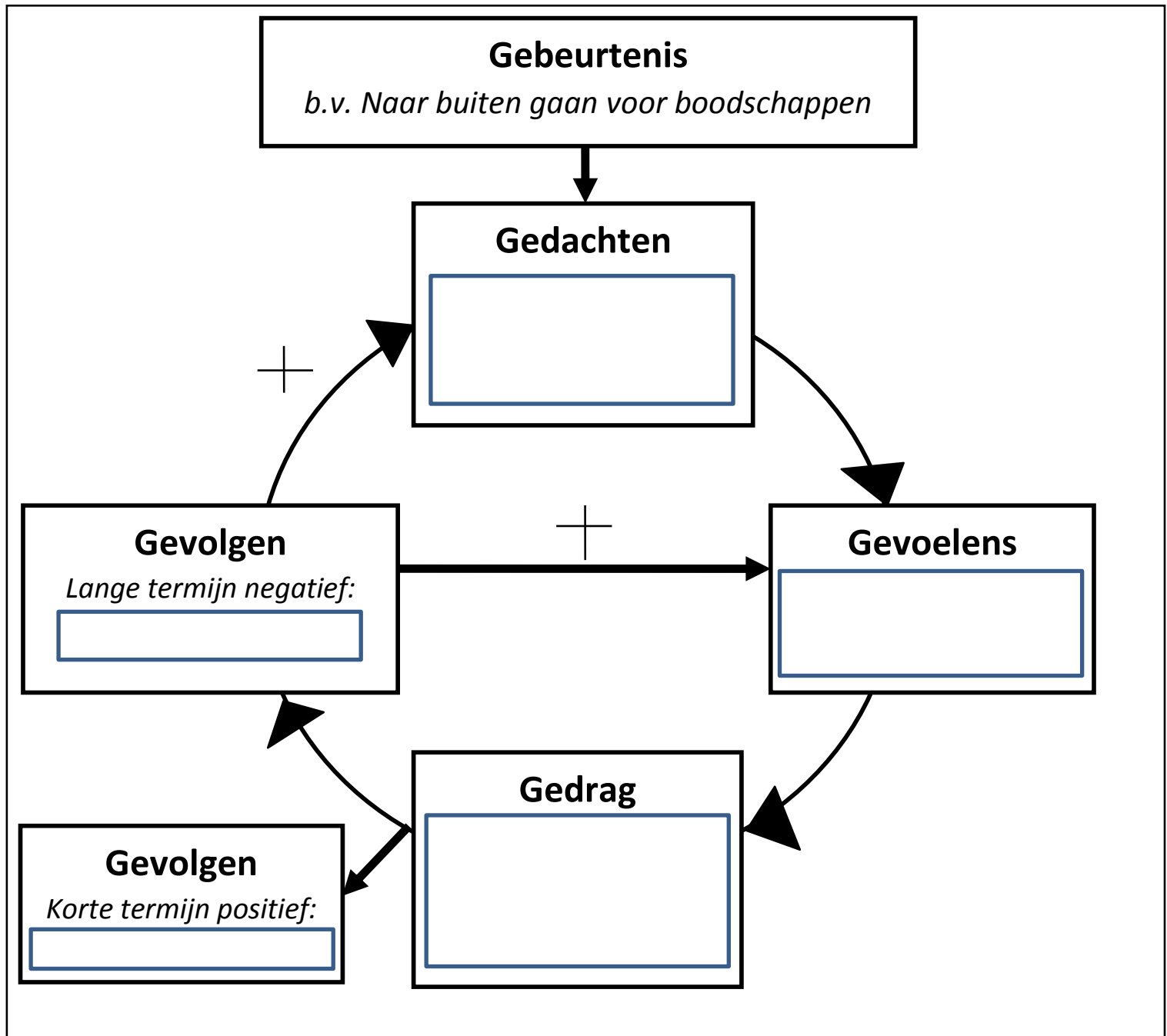
Bang dat mensen hem raar vinden, hem zullen aankijken en uitlachen

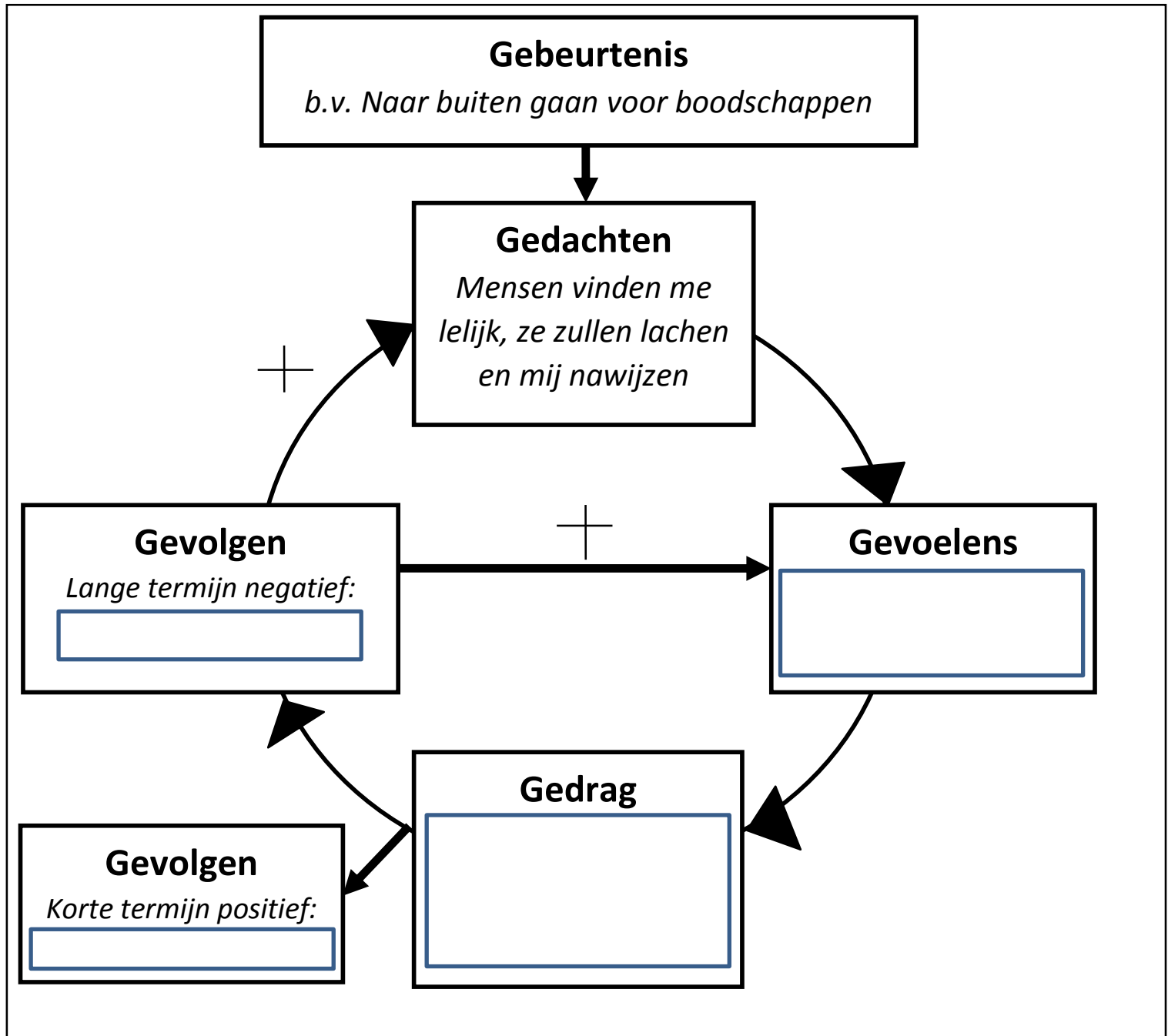
Doet geen boodschappen meer en komt weinig buiten

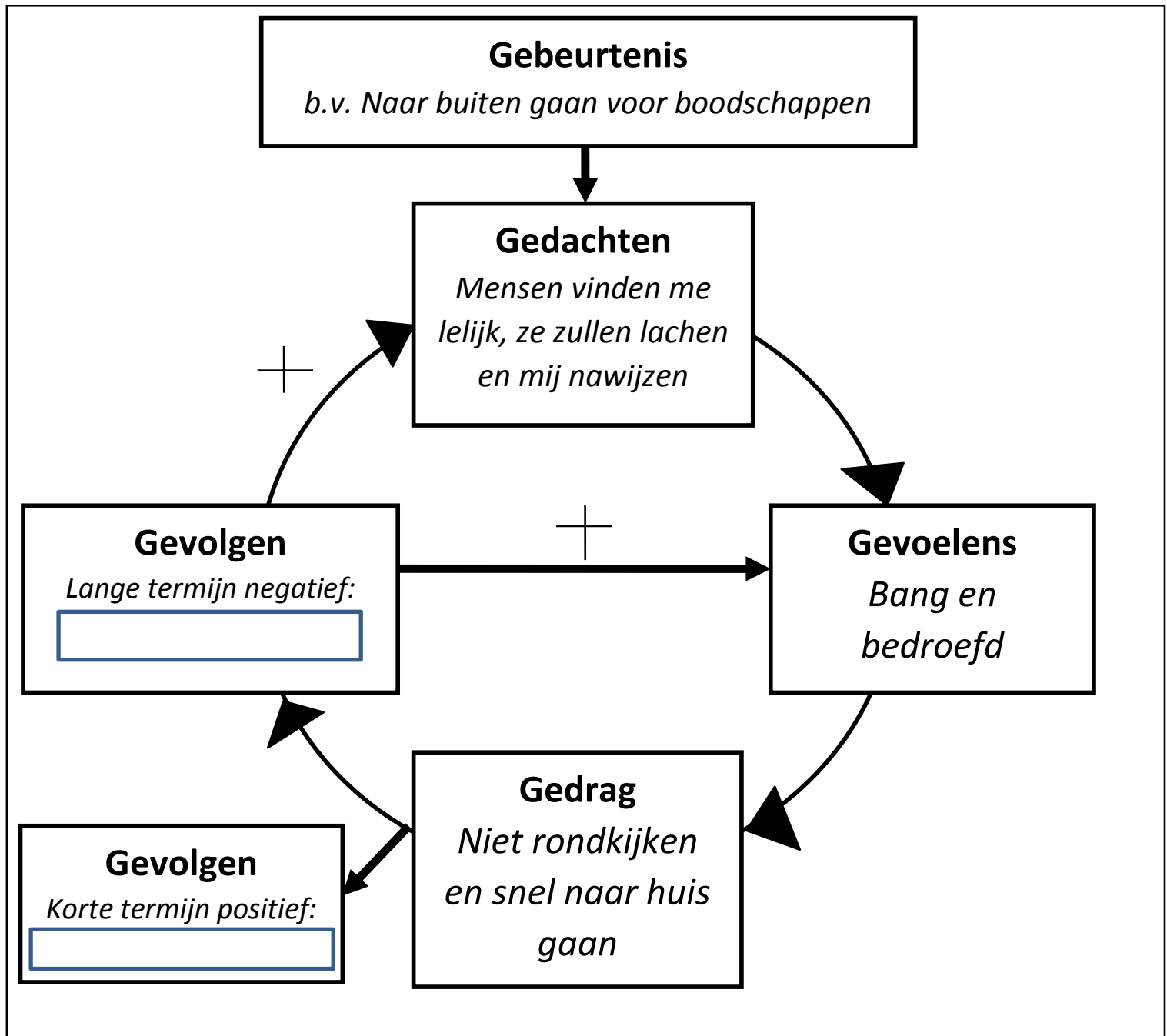
Hoe begin je ?!

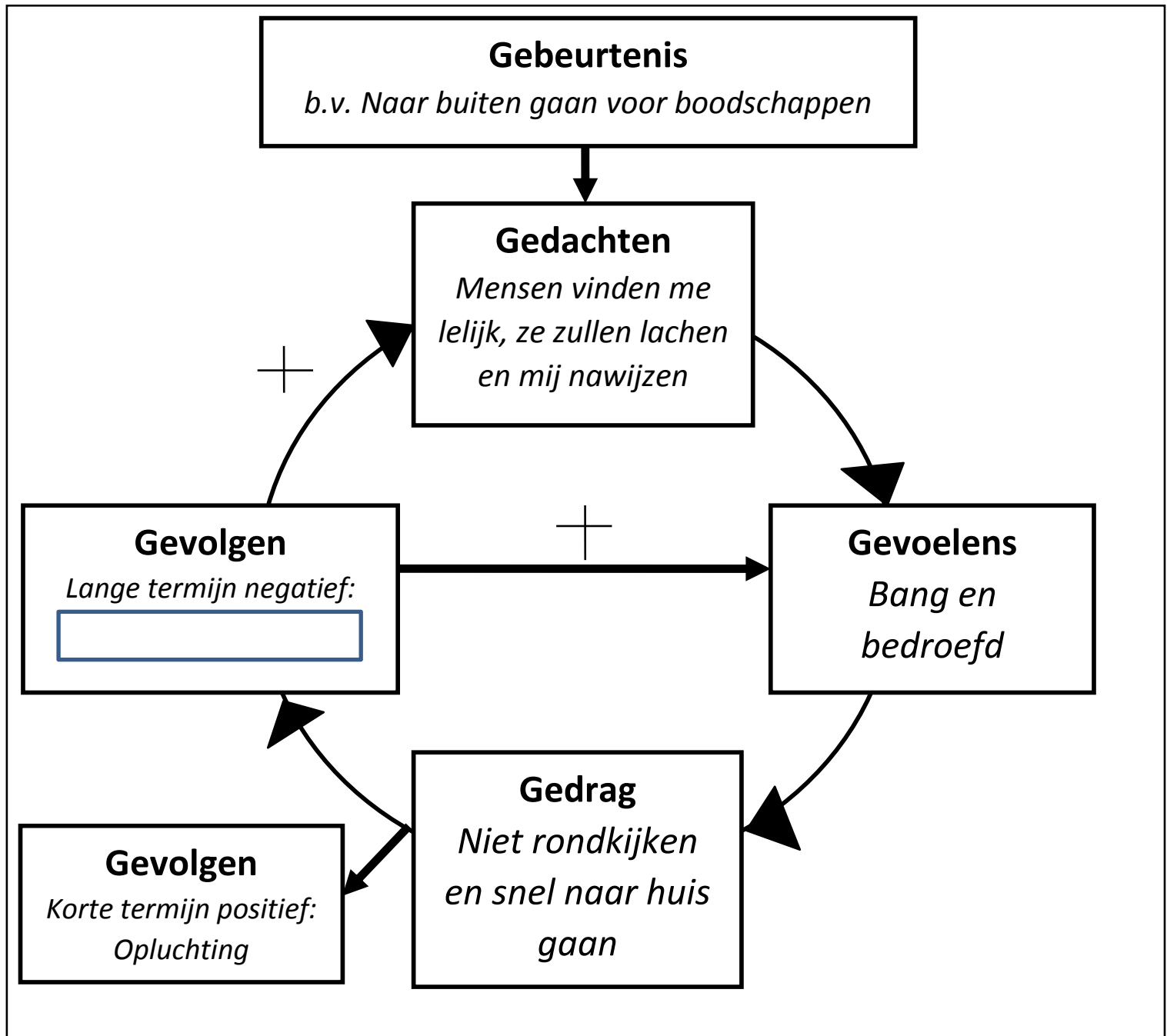
Maak een “veiligheidsirkel” om te begrijpen
wat precies het probleem is

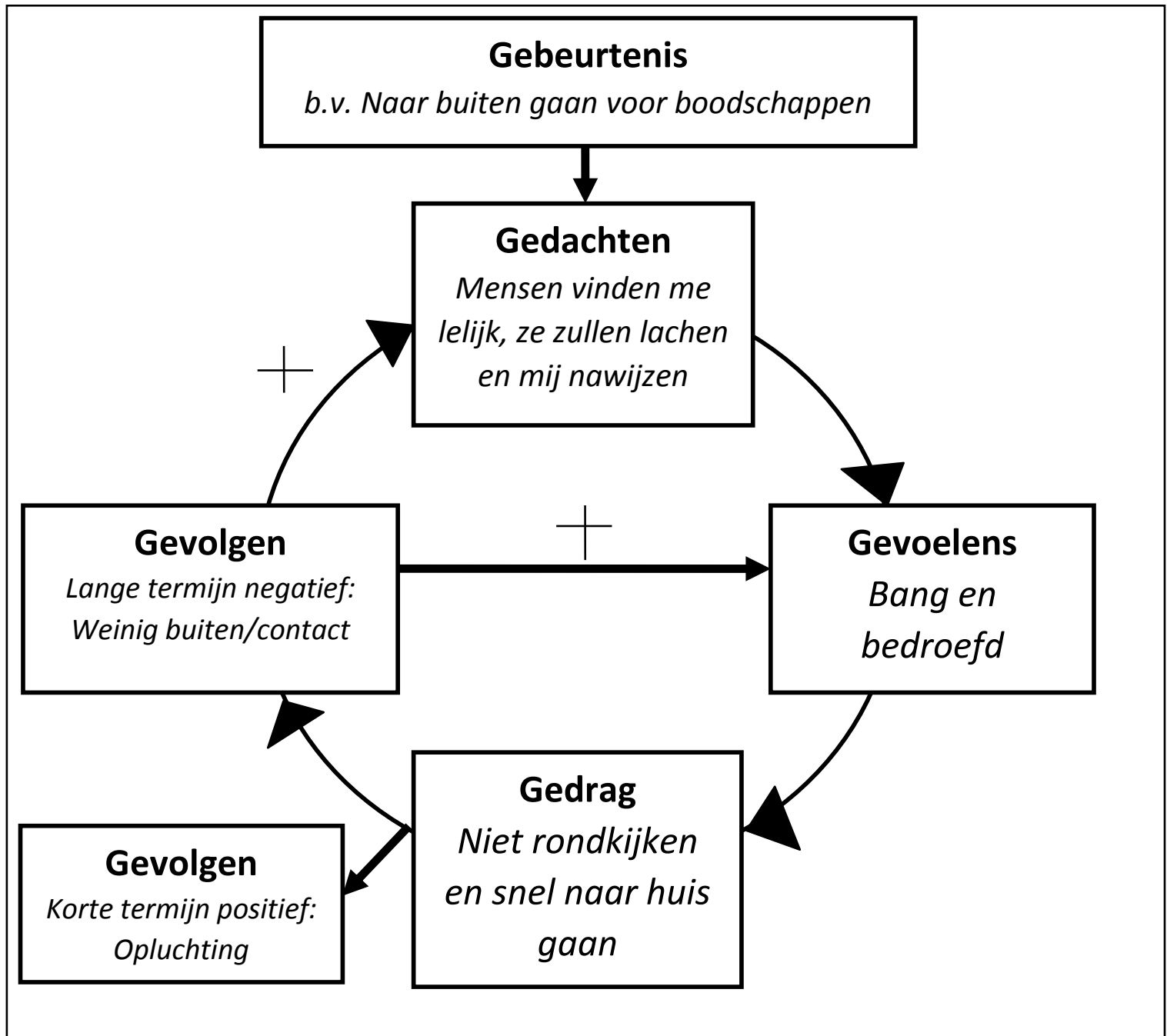

Volgende stap

Formuleer samen de doelen die je wilt bereiken

‘Twee keer per week zelf boodschappen kunnen doen bij Albert Heijn zonder bang te worden.’

Kies oefeningen

Wat is virtueel ?

- Lagere drempel (is 'niet echt')
- In je behandelkamer
- Direct aanmoedigen & corrigeren
- Oefeningen afstemmen op individu
- Herhaalbaar
- Opbouwen moeilijkheidsgraad

Prikkels

Eigenschappen van virtuele werelden in te stellen

Allerlei prikkels toe te voegen die nodig zijn bij Johan

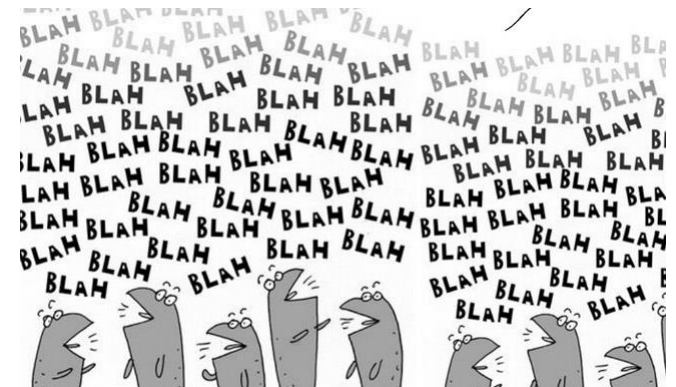
Voorbeelden:

Het is druk

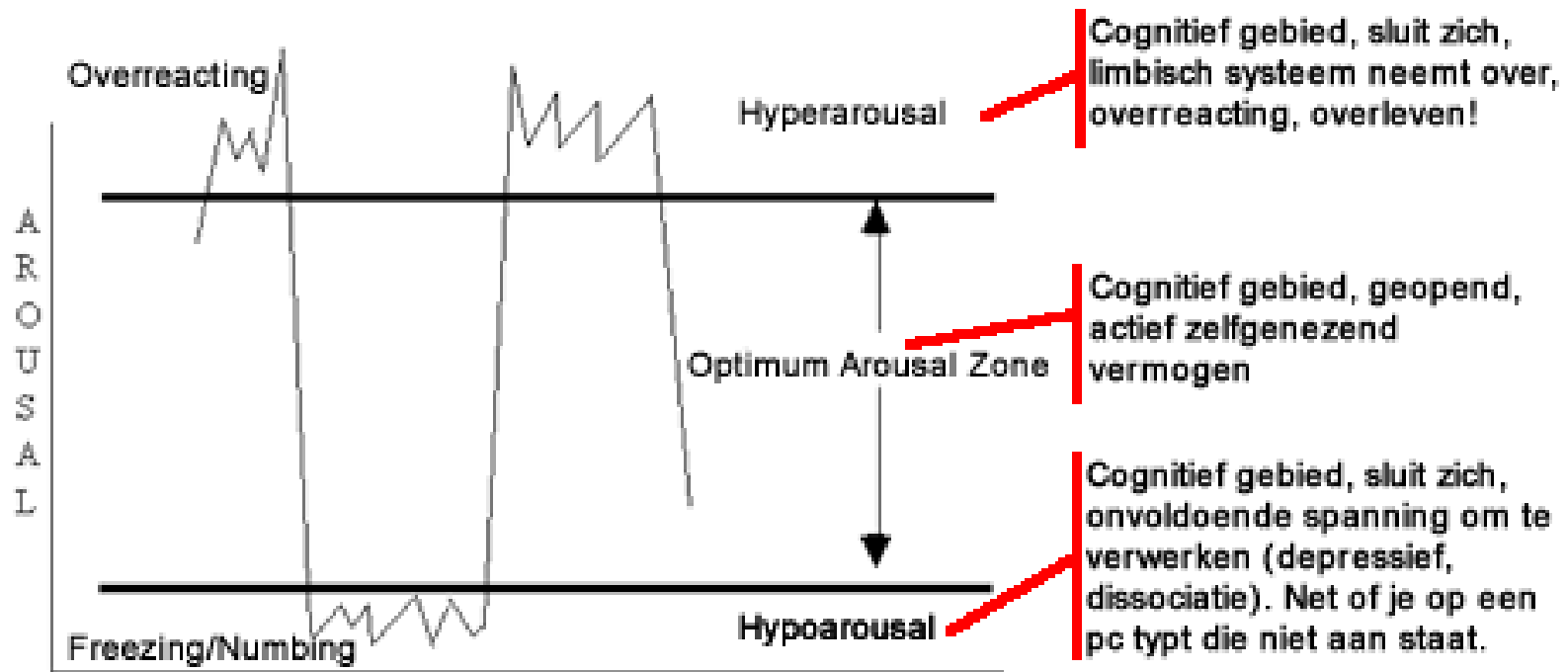
Mensen kijken boos

Ze zeggen van alles

Spanning is nodig !

... maar niet teveel.

Door te oefenen ↓

Figuur 2: angstdaling door exposure

De praktijk

Onderzoek

T0

VRET.P
behandeling

T3

T6

T0

Wachtlijst

T3

T6

*VRET.P
behandeling*

Voormeting (T0), Na-meting (T3) en Follow-up (T6):

Gestructureerd interview

- Vragenlijsten
- PsyMate (6 dagen, 10 korte vragenlijsten per dag)

Behandelconditie: 80
Wachtlijstconditie: 80

Meedoen ?

Als u zelf zou willen meedoen,

of als u mensen kent / behandelt die geschikt zijn...

Naam	E-mailadres	Zelf	Familielid	Patiënt
Wim Veling	w.veling@umcg.nl			X
Johan Fictief	j.fictief@gmail.com	X		
Ma Bedacht	ma1960@hotmail.com		X	

Thanks

Onderzoekers:

Roos Pot-Kolder
Jacqueline Counotte
Sanne Bruijniks
Alyssa Jongeneel
Wilem-Paul Brinkman
Mark van der Gaag

CleVR:

Guntur Sandino
Yme Canter Visscher

